

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و به نستعين إنه هو خير موقق و معين

ثم الصلاة و السلام على أشرف الأنبياء و المرسلين حبيب إله العالمين

أبي القاسم مصطفى محمد صلى الله عليه و آله الأطيبين

سيما بقية الله في الأرضين من الآن إلى قيام يوم الدين

اليوم السابع، ٩٤/١/٤ ← من ابتداء "الفصل ٤. اسم الإشارة" (ص ٣١٣) إلى ابتداء "الفصل ٥. الموصول" (ص ٣١٤)

سلام عليكم و رحمة الله.

ضمن عرض تسليت مجدد شهادت حضرت فاطمه زهراء سلام الله عليها خدمت همه عزيزان، مطالب مربوط به فصل

اسم اشاره را تقدیم می کنم:

اللهم صل على محمد و آل محمد و عجل فرجهم

الفصل ٤، اسم الإشارة، ص ٣١٣:

- سؤال ١: در عبارت "اسم الإشارة اسم يدل على معينٍ بإشارة"؛

○ عبارت "اسم يدل على معينٍ"، تعريف چیست؟

○ "إشارة" متعلق به چیست؟

- سؤال ٢: در عبارت "ما يشترك" و "ما يختص"، مصداق "ما" چیست؟

- سؤال ٣: در عبارت "ما يُستعملُ في القريبِ"، نائب فاعل را مشخص کنید.

- نکته ١: پاورقی شماره ٣، قابل توجه است که می گوید: واو "أولى"، "أولاء"، "أولئك" و "أولئك"، نوشته

می شود، ولی خوانده نمی شود.

- نکته ٢: همان طور که کتاب گفته، ما غالباً اسماء اشاره مشترک بین مکان و غیر مکان قریب را با هاء تنبيه

شنیده ایم.

- سؤال ٤: در عبارت "ما يُستعملُ في الإشارةِ إلى المتوسطِ"، "في الإشارةِ" و "إلى المتوسطِ" متعلق به چه هستند؟

- نکته ٣: به پاورقی شماره ٤ هم دقت شود که می گوید: "الأكثرُ في «أولئك» أن يُشارَ بها إلى العقلاء ... و

الأكثرُ أن يُشارَ إلى غيرِ العقلاءِ بـ «تلك»".

- سؤال ٥: عبارت "و المواردُ كما مرَّ في القريبِ". چه می خواهد بگوید؟

- نکته ۴: دقت شود که برای آمدن هاء تنبيه بر سر اسم اشاره مشترك متوسط؛

- اولاً گفته: "قَدْ تَدْخُلُ"، برخلاف قریب که گفته بود: "تَدْخُلُ غَالِباً".
- ثانياً گفته "تَدْخُلُ عَلَيَّ" «ذاک»، «ذانک»، «تاک» و «تیک»، در صورتی که در قریب گفته بود:
"تَدْخُلُ عَلَيَّ هَذِهِ الصَّيغُ"

ص ۳۱۳:

- سؤال ۶: در عبارت "فَتَبَيَّنَ أَنَّهُ إِذَا اتَّصَلَ ...!"؛

- مرجع ضمیر هاء در "أَنَّهُ" و نوع تقدم آن را مشخص کنید.
  - فاعل فعل "تَبَيَّنَ" را تعیین کنید.
  - ظرف "إِذَا" متعلق به چیست؟
- نکته ۵: عبارت "فَتَبَيَّنَ أَنَّهُ إِذَا اتَّصَلَ ..." می خواهد بگوید روش فی الجمله و نه بالجملة (یعنی اجمالی و کلی، و نه تفصیلی و دقیق) ساخت اسم اشاره مشترك متوسط و بعيد از اسم اشاره مشترك قریب، اضافه کردن به ترتیب کاف یا لام و کاف به آخر آن است.

- نکته ۶: عبارت "و كَافُ الْخِطَابِ يَخْتَلِفُ بِاخْتِلَافِ الْمُخَاطَبِ كَكَافِ الضَّمِيرِ" می گوید کافی که در آخر اسم اشاره متوسط و بعيد می آید و به آن "کافِ خِطَابِ" می گویند، بر اساس این که مخاطب مفرد یا مثنی یا جمع و مذکر یا مؤنث باشد، می تواند مانند کاف ضمیر تغییر کند، یعنی به صورت "ک"، "کُما"، "کُم"، "کِ"، "کُما" و "کُنْ" در آید؛ مانند "ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ" در آیه شریفه ۸۵ سوره مبارکه اعراف، "قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ" در آیه شریفه ۴۷ سوره مبارکه آل عمران، "ذَلِكُمْ مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي" در آیه شریفه ۳۷ سوره مبارکه یوسف، "قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَنِي فِيهِ" در آیه شریفه ۳۲ سوره مبارکه یوسف و ...

و السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ